

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 46 0 P 065072 19 Rev
Sarajevo, 19.03.2019. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Amre Hadžimustafić, kao predsjednice vijeća, Snježane Malešević i Fatime Mrdović, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja V.S. iz T., ..., protiv tuženog kanton ..., kojeg zastupa zakonski zastupnik K.j.p. V., radi utvrđivanja diskriminacije, vraćanja na posao i naknade štete, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Kantonalnog suda u Novom Travniku broj: 46 0 P 065072 18 Gž 2 od 05.09.2018. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 19.03.2019. godine, donio je slijedeću

P R E S U D U

Revizija se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Bugojnu broj: 46 0 P 065072 17 P 2 od 14.03.2018. godine (stav prvi izreke), utvrđeno je da je u vrijeme vođenja ovog postupka i drugih postupaka koji su njemu prethodili i to u predmetima broj Rs 18/2000 i Su: 151/96, tužitelj bio diskriminiran, zbog čega nije ostvario pravo na rad i da je na taj način tužitelju ugrožena egzistencija, te je naloženo tuženoj da tužitelja vrati na radno mjesto z.k.r. u Općinskom sudu u T. koje je obavljao prije prestanka radnog odnosa. Stavom drugom izreke prvostepene presude obavezan je tuženi da tužitelju isplati štetu zbog neostvarenih plaća za period od ... godine do momenta vraćanja na poslove koje je obavljao prije prestanka radnog odnosa u visini mjesečne plate za svaki mjesec u iznosu od ..., sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom, dok je stavom trećim izreke odbijen tužbeni zahtjev preko dosuđenog iznosa štete za period od prestanka radnog odnosa ... godine do ... godine i odlučeno da svaka stranka snosi svoje troškove postupka (stav četvrti izreke).

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Novom Travniku broj: 46 0 P 065072 18 Gž 2 od 05.09.2018. godine žalba tuženog je uvažena, ukinuta prvostepena presuda i odbačena tužba u stavu prvom izreke i to u dijelu koji se odnosi na utvrđenje da je nad tužiteljem izvršena diskriminacija u postupcima broj Su 151/96 i Rs 18/2000 i u dijelu kojim je naloženo tuženom da tužitelja vrati na radno mjesto z.k. r. u Općinskom sudu u T. koje je obavljao prije prestanka radnog odnosa, kao i u stavu drugom prvostepene presude (isplata neisplaćenih plaća). Istom presudom preinačena je prvostepena presuda

i odbijen kao neosnovan tužbeni zahtjev u dijelu u kojem je utvrđeno da je nad tužiteljem izvršena diskriminacija u vrijeme trajanja ovog postupka.

Protiv drugostepene presude reviziju je blagovremeno izjavio tužitelj zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da ovaj sud usvoji reviziju i pobijanu presudu preinači tako što će usvojiti tužbeni zahtjev, ili da ukine pobijanu presudu i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Tuženi nije podnio odgovor na reviziju.

Ispitujući drugostepenu presudu u granicama razloga iz revizije i po službenoj dužnosti u smislu odredbe iz člana 241. Zakona o parničnom postupku („Službene novine F BiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15 – dalje: ZPP), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Revizija nije osnovana.

Neosnovan je prigovor iz revizije da je drugostepeni sud učinio povredu odredaba parničnog postupka čl. 209. ZPP, u vezi sa članom 221. ZPP.

Rješavajući o žalbi tužitelja drugostepeni sud je u smislu člana 221. ZPP ispitao prvostepenu presudu i ocijenio žalbene navode koji su od odlučnog značaja sa aspekta predmeta spora (čl. 231. ZPP). Drugostepeni sud je pravilno, prihvatajući ocjenu dokaza iz prvostepene presude, analizirao već utvrđene činjenice u prvostepenom postupku i preinačio odluku u dosuđujućem dijelu, primjenjujući druge procesne i materijalne propise prilikom donošenja svoje odluke, pa nema osnova prigovor povrede člana 8. ZPP-a pred drugostepenim sudom. Pri tome, drugostepeni sud je izveo valjan zaključak da su dokazi izvedeni pred prvostepenim sudom ocijenjeni u skladu sa članom 8. ZPP, ali da zaključak prvostepenog suda o osnovanosti zahtjeva nije pravilan.

Po ocjeni ovog suda, drugostepeni sud je dao jasne i potpune razloge za donošenje svoje odluke, koje kao pravilne prihvata i ovaj sud. Slobodnoj ocjeni dokaza od strane suda revident ne može s uspjehom suprotstaviti svoju ocjenu dokaza iz kojih izvodi svoj činjenični i pravni zaključak, jer time uključuje prigovore pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, iz kojih razloga se revizija ne može izjaviti (član 240. stav 2. ZPP). Prigovor revidenta da je prijedlog za ponavljanje postupka u predmetu broj Rs: 18/2000 od 18.12.2000. godine podnjet od neovlaštene osobe, irelevantan je u ovom postupku, jer se radi o činjenici iz pravomoćno okončanog postupka presudom Općinskog suda u Travniku broj P: 218/02 od 24.10.2002. godine. Nije prema tome osnovan revizijski razlog povrede odredaba parničnog postupka (član 240. stav 1. tačka 1. ZPP).

Nije osnovan ni revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Iz činjeničnih utvrđenja nižestepenih sudova proizlazi da je tužitelj bio u radnom odnosu u Općinskom sudu u T. na poslovima z.k.r., da mu je odlukom broj ... od ... godine prestao radni odnos zbog neopravdanog nedolaska na posao duži vremenski period. Tužitelj je dana ... godine podnio tužbu protiv Općinskog suda u T. za poništenje

navedene odluke kao nezakonite i tražio vraćanje na iste poslove, a odlukom Općinskog suda u Bugojnu broj P: 439/98 od 14.12.1998. godine tužba je odbačena kao neblagovremena, što je potvrđeno drugostepenim rješenjem broj Gž: 46/99 od 15.03.1999. godine protiv kojeg je tužitelj izjavio reviziju. Vrhovni sud Federacije BiH je rješenjem broj Rev: 180/99 od 20.08.1999. godine uvažio reviziju tužitelja, ukinuo odluku prvostepenog suda od 14.12.1998. godine i drugostepeno rješenje od 15.03.1999. godine i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovni postupak, iz razloga što je prvostepeni sud postupao po neurednoj tužbi, budući da je na strani tuženih označen i Općinski sud T. koji ne može biti stranka u postupku. Postupajući po uputama Vrhovnog suda, prvostepeni sud je pozvao tužitelja da uredi tužbu nakon čega je tužitelj kao tuženog označio kanton ... i dalji postupak je nastavljen pod brojem Rs: 18/2000. Presudom broj Rs: 18/2000 od 21.06.2000. godine prvostepeni sud je utvrdio da je nezakonita odluka Općinskog suda u T. broj ... od ... godine, obavezao tuženog da tužitelja vrati na poslove koje je obavljao prije prestanka radnog odnosa. Nakon toga tuženi je podnio zahtjev za ponavljanje postupka, kojeg je prvostepeni sud rješenjem broj Rs: 18/2000 od 18.12.2000. godine usvojio i ukinuo presudu broj Rs: 18/2000 od 21.06.2000. godine, a u nastavku postupka rješenjem broj Rs: 18/2000 od 22.02.2001. godine tužba od godine je odbačena kao neblagovremena. Na ovo rješenje tužitelj je izjavio žalbu koju je drugostepeni sud rješenjem broj Gž:243/01 od 14.02.2002. godine uvažio, ukinuo prvostepeno rješenje i predmet vratio na ponovni postupak sa uputama da provede postupak, izvede predložene dokaze parničnih stranaka i odluči o osnovanosti tužbenog zahtjeva. Ponovni postupak pred prvostepenim sudom nastavljen je pod brojem P: 218/02, u kojem je tužitelj pored zahtjeva za utvrđivanje nezakonitosti rješenja Općinskog suda u T. broj Su: 151/96 od ... godine i vraćanja na poslove z.k.r. (zahtjev iz tužbe od ... godine), tražio i naknadu štete u visini od ... zbog neisplaćenih plata od dana prestanka radnog odnosa. Presudom Općinskog suda u T. broj P: 218/02 od 24.10.2002. godine ovakav tužbeni zahtjev je odbijen kao neosnovan. Navedena prvostepena presuda broj P: 218/02 od 24.10.2002. godine potvrđena je presudom Kantonalnog suda u Travniku broj Gž: 82/03 od 26.06.2003. godine, protiv koje je tužitelj izjavio reviziju Vrhovnom sudu Federacije BiH, koji sud je presudom broj R-413/03 od 21.10.2004. godine reviziju odbio.

U iznesenoj činjeničnoj i pravnoj situaciji, drugostepeni sud je odlučujući o žalbi tuženog, istu uvažio i ukinuo prvostepenu presudu u dijelu odluke da se utvrdi da je nad tužiteljem izvršena diskriminacija u postupcima Su 151/96 i Rs 18/2000 i u ovom dijelu odbacio tužbu, cijeneći da je tužba neblagovremena jer je tužitelj zahtjev za utvrđenje diskriminacije po pravomoćno okončanim postupcima iz 2003. godine podnio tek 18.01.2018. godine, što je po proteku prekluzivnih rokova iz člana 13. stav 4. Zakona o zabrani diskriminacije. Drugostepeni sud je odbacio tužbu i u dijelu odluke o vraćanju tužitelja na posao i naknadi štete, cijeneći da je osnovan prigovor presuđene stvari jer je o ovim zahtjevima odlučeno pravomoćnom presudom Općinskog suda u Bugojnu broj P 218/02 od 24.10.2002. godine, koja je potvrđena presudom Kantonalnog suda u Travniku broj Gž 82/03 od 26.06.2003. godine, a revizija tužitelja je odbijena presudom Vrhovnog suda BiH broj R 413/03 od 21.10.2004. godine. Odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja za utvrđenje da je u toku ovog postupka izvršena diskriminacija jer tužitelj nije dokazao osnovanost ovog dijela tužbenog zahtjeva.

Izloženo stanovište drugostepenog suda i ovaj sud prihvata kao pravno utemeljeno.

Suprotno prigovoru revidenta, po ocjeni i ovog revizijskog suda, drugostepeni sud je pravilnom primjenom materijalnog prava, odredbi iz čl. 15. st. 1. Zakona o zabrani diskriminacije, donio odluku o odbijanju tužbenog zahtjeva za utvrđenje da je izvršena diskriminacija u ovom postupku.

Odredba iz člana 2. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije propisuje da će se diskriminacijom, u smislu zakona, smatrati svako različito postupanje, uključujući svako isključivanje, ograničavanje ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim ili pretpostavljenim osnovama prema bilo kojem licu, grupi lica, a na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, nacionalnog ili socijalnog porijekla, veze sa nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i pola, polnog izražavanja ili orijentacije, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogući ili ugrožava priznanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi prava i sloboda u svim oblastima javnog života.

Prema odredbi iz člana 15. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije u svim postupcima predviđenim ovim zakonom kada lice ili grupa lica, na osnovu njima raspoloživih dokaza, učine vjerovatnim da je došlo do diskriminacije, teret dokazivanja da nije došlo do diskriminacije leži na suprotnoj strani.

Dakle, u smislu navedene odredbe tužitelj je imao obavezu da isticanjem zahtjeva da se utvrdi da je nad njim izvršena diskriminacija u ovom postupku iznese određene činjenične navode o konkretnim kršenjima njegovih prava na jednako postupanje u odnosu na lice ili grupu lica koji se nalaze u analognoj situaciji a različito se tretiraju na osnovu spola, rase, boje, jezika, vjere ... i to sa dovoljnim stepenom vjerovatnoće da bi se zaista radilo o diskriminaciji po bilo kom osnovu. Međutim, tužitelj prilikom postavljanja ovog zahtjeva nije naveo određene činjenice na kojima zasniva svoj zahtjev, niti je predložio bilo kakve dokaze u tom pravcu, nego je iznosio samo činjenice vezane za diskriminaciju u postupcima broj Su: 151/96 i R: 18/2000, koji su pravomoćno okončani odbijanjem tužbenog zahtjeva. Prema tome, po ocjeni ovog suda, pravilan je zaključak drugostepenog suda o neosnovanosti ovog dijela tužbenog zahtjeva primjenom člana 15. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije jer tužitelj sa dovoljnim stepenom vjerovatnoće nije dokazao da je došlo do diskriminacije u toku vođenja ovog postupka.

Pravilna je odluka drugostepenog suda koji je odbacio tužbu tužitelja u dijelu zahtjeva za utvrđenje da je nad tužiteljem izvršena diskriminacija u postupcima Su 151/96 i Rs 18/2000, cijeneći da je tužba neblagovremena, iz razloga što je tužitelj zahtjev za utvrđenje diskriminacije po pravomoćno okončanim postupcima iz 2003. godine podnio tek 18.01.2018. godine, što je po proteku subjektivnog roka od 3 godine od dana saznanja o počinjenoj povredi prava i objektivnog roka od 5 godina od dana učinjene povrede (član 13. stav 4. Zakona o zabrani diskriminacije). Drugostepeni sud je pravilno cijenio i prigovor presuđene stvari u odnosu na zahtjev tužitelja za vraćanje na posao na poslove z.k.r. u Općinskom sudu u T., na kojima je radio prije otkaza i naknadi štete u vidu izgubljene zarade od prestanka radnog odnosa do vraćanja na posao, jer je o ovim zahtjevima odlučeno pravomoćnom presudom Općinskog suda u Bugojnu broj P 218/02

od 24.10.2002. godine, u postupku koji se vodio između istih stranaka kao i u ovoj parnici.

Ostali revizijski prigovori nisu od odlučnog značaja za donošenje odluke u ovoj pravnoj stvari (član 231. u vezi sa članom 253. ZPP), pa ih sud kao takve nije posebno ni obrazlagao.

Kako ne stoje revizijski razlozi, kao ni razlozi na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, to je primjenom odredbe člana 248. ZPP reviziju tužitelja valjalo odbiti i odlučiti kao u izreci ove presude.

Predsjednica vijeća
Amra Hadžimustafić, s.r.